

บทที่ 8

เปรียบเทียบการบริหารเศรษฐกิจการเงินของรัฐบาลชวน 2 และรัฐบาลทักษิณ 1

8.1 เปรียบเทียบผลงานสองรัฐบาลกับความเหมาะสมในยุคโลกาภิวัตน์ทางการเงิน

จากการศึกษาตั้งแต่เริ่มต้น สามารถสรุปสังเคราะห์ได้ว่า ระบบทุนนิยม (Capitalism) ปัจจุบัน ได้ขยายกรอบงานการเศรษฐกิจโลก ซึ่งการขยายตัวของระบบทุนนิยม ไม่ได้หมายถึง การขยายในเชิงภูมิศาสตร์ แต่หมายถึงอิทธิพลต่อชีวิตคน ระบบทุนนิยมได้กระตุ้นให้เกิดการแข่งขัน ในด้านธุรกิจเอง ธุรกิจเล็ก ๆ จะเริ่มจากขยายกิจการแข่งขันเพื่อให้เติบโต ซึ่งสิ่งที่น่ากลัวที่สุดคือ เมื่อธุรกิจโตแล้วหากไม่มีคุณธรรมจะกลายเป็นสิ่งเลวร้ายต่อสังคมไทย ซึ่งเป็นเรื่องปกติของระบบทุนนิยม ระบบจะปรับเปลี่ยนธุรกิจไปโดยปริยาย เพราะหลังจากที่ธุรกิจโตแล้ว ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยตัวคนเดียว จึงจำเป็นต้องระดมทุนด้วยการหาผู้ถือหุ้น มีการแบ่งความเป็นเจ้าของ ซึ่งเรียกกันในปัจจุบันว่า บริษัทมหาชน

หลังจากการแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนแล้ว ทำให้ไม่สามารถตัดสินใจด้วยตัวคนเดียวได้ ขณะเดียวกัน ตัวชี้วัดการประสบความสำเร็จหรือการตัดสินใจทุก ๆ อย่างในระบบทุนนิยม คือ ผลตอบแทนหรือกำไร หากใครสามารถทำผลตอบแทนได้มากที่สุด ธุรกิจนั้นจะสามารถอยู่ต่อไปได้

ธุรกิจที่น่ากังวลที่สุด คือ ธุรกิจการลงทุน จำพวกการลงทุนแบบเก็งกำไร (Portfolio Investment - PI) เช่น บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กองทุนสะสมทรัพย์ยามเกษียณอายุ บริษัทประกัน กองทุนรวม (Mutual Funds) กองทุนประกันความเสี่ยง (Hedge Funds) ฯลฯ ที่กำลังมันใจและทะเยอทะยานอยู่ในชัยชนะของสภาวะโลกาภิวัตน์ เมื่อตัวตัดสินใจในระบบทุนนิยมคือ ผลตอบแทน ใครที่เก่งสามารถอยู่ต่อไปได้ แต่หากใครไม่เก่งก็ไปไม่รอด การแสวงหาผลตอบแทนยิ่งเป็นตัวเร่งให้เกิดการเก็งกำไร (Speculations) เร่งให้เกิดการไหลเวียนของเงินทุนที่หมุนเนื่องถี่กระชั้น

แต่การแสวงหาผลตอบแทนได้สร้างคู่แข่งขึ้น แข่งขันในแง่มนุษยธรรม คุณธรรม ศีลธรรม ความพอเพียง ตัวอย่างที่ดีและใกล้ตัวที่สุดคือ วิกฤตเศรษฐกิจไทย 2540 การโจมตีอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทในปี 2539 ของกองทุนเก็งกำไร เป็นมูลเหตุสำคัญของวิกฤต ผลที่ตามมาจากวิกฤต คือการทำลายชีวิตคนบริสุทธิ์ในประเทศอย่างเลือกเขินและไร้มนุษยธรรมที่สุด ร้ายกว่านั้น ผู้ที่รับอาสามาแก้ไขหรือจัดการกับหนี้เสียที่เกิดขึ้น เช่น องค์กรปฏิรูปการเงิน (ปรส.) ยังได้ฉกฉวยประโยชน์ท่ามกลางซากปรักหักพัง ส่วนใหญ่เป็นกองทุนจากต่างชาติ ทุกอย่างเพื่อผลตอบแทนหรือกล่าวให้กระชับและทื่อไปกว่านั้นได้ว่า การหากำไรในโลกาภิวัตน์ทางการเงินมักนำไปสู่ความไร้ศีลธรรม

โลกาภิวัตน์ทางการเงินจึงเปรียบเสมือนเป็นสงคราม ความรุนแรง เป็นการต่อสู้ในรูปแบบ แต่ไร้รูปแบบ ไร้ขอบเขต ลูกกลมออกไปจนทั่วทุกมุมโลก คุณความแต่การดำรงชีวิตของคน ธรรมดาสามัญที่สุด ในประเทศที่ธรรมดาสามัญที่สุด

ส่วนข้อดีของวิกฤตเศรษฐกิจ 2540 ที่พอมืออยู่บ้างคือ ทำให้เรารู้จักตัวเราดีขึ้น ความรู้ความ เข้าใจที่ได้มาจากการสรุปบทเรียนคือ ภาคการเงินไทยเร่งเข้าสู่สภาวะ โลกาภิวัตน์ทางการเงินอย่าง ไม้มีความพร้อม และดูเหมือนเป็นที่เห็นคิดเห็นงามกันโดยทั่วไป มีเพียงวิกฤตเศรษฐกิจ 2540 เท่านั้น ที่ตัดทอนให้คิดถึงผู้รับเคราะห์และความพร้อมกันบ้าง เงื่อนไขในการอยู่กับสภาวะ โลกาภิวัตน์ทาง การเงินให้ได้ มีสองส่วน คือ

ส่วนแรก การปฏิสัมพันธ์กับเศรษฐกิจโลก จะต้องลดทอนการพึ่งพาเศรษฐกิจโลก เช่น พึ่งพาการค้าระหว่างประเทศที่มากเกินไป เนื่องจากเศรษฐกิจโลกมีความผันผวนและเต็มไปด้วย ความไม่แน่นอน (Uncertainty) ในขณะเดียวกัน การดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจจะต้องไม่ บิดเบือนจากกลไกเศรษฐกิจโลก เช่น นโยบายอัตราแลกเปลี่ยน นโยบายดอกเบี้ย เป็นต้น

ส่วนที่สอง การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภายในประเทศ หมายถึง จะต้องสร้างปัจจัย ทางด้านสถาบัน องค์กร วัฒนธรรม ทัศนคติ วัฒนธรรม จริยธรรม ความโปร่งใส มีธรรมาภิบาล ให้แก่ระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจมหภาค โดยลดทอนไม่ให้ระบบ เศรษฐกิจไทยต้องขึ้นอยู่กับตัวบุคคล

ถ้ามองย้อนไปในประวัติศาสตร์ พัฒนาการภาคการเงินไทยเคยมีการริเริ่มปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจภายในประเทศ โดยอาจารย์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ได้ลงแรงต่อสู้เพื่อสิ่งที่ศรัทธา เพื่อคุณธรรม เพื่อจริยธรรม เพื่อความดี เพื่อความงาม เพื่อธรรมาภิบาลภาคการเงินไทย อาจารย์ ป๋วยฯ ได้กระทำ ตนเป็นแบบอย่างที่ดี และพูดจาชักชวนให้ทำดี (Moral Suasion) ตลอดจนอย่างหนักแน่นสม่ำเสมอ แต่เป็นที่น่าเสียดาย สิ่งที่อาจารย์ ป๋วยฯ ลงแรงต่อสู้ต้องมาพังทลายลงด้วยน้ำมือของผู้บริหาร ระดับสูงของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นนักเรียนทุนของธนาคารแห่งประเทศไทยเอง

เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 พรรคประชาธิปัตย์ได้ชักชวนพรรคการเมืองหลายพรรค และเสนอตัวเป็นรัฐบาล ด้วยจังหวะทางการเมืองที่เร่งเร็ว ด้วยศรัทธาต่อรัฐบาล พล.อ. ชวลิต ยงใจ บุทท์ ที่ซำรุค พรรคประชาธิปัตย์จึงใช้เชิงชั้นแย่งชิงจัดตั้งรัฐบาลใหม่เป็นผลสำเร็จ เข้ารับหน้าที่ใน วันที่ 9 พฤศจิกายน 2540 (รัฐบาล ชวน 2)

ท่ามกลางสังคมที่สับสน หวาดกลัว เจ็บปวด ข่มขื่น และทุกข์อย่างสาหัส จากวิกฤต เศรษฐกิจ 2540 แต่ในอีกด้านหนึ่งของวิกฤต สังคมได้เกิดการเรียนรู้ การปรับตัว การรวมตัว การรวมพลัง การต่อสู้ด้วยสำนึกรักชาติ ซึ่งเป็นลักษณะที่เกิดขึ้นเสมอในประวัติศาสตร์ของ มนุษยชาติยามที่ชาติเผชิญวิกฤต กล่าวได้ว่า ช่วงเวลาการบริหารของรัฐบาลชวน 2 ภาคเศรษฐกิจ การเงินไทยแข็งแกร่งขึ้นในทุกย่างก้าว ยืนสู้กับโลกาภิวัตน์ทางการเงินอย่างเชื่อมั่นมากขึ้น

อย่างไรก็ดี ความแข็งแกร่งความเชื่อมั่นของภาคเศรษฐกิจการเงินไทย ในการดำรงอยู่ในกระแสโลกาภิวัตน์ทางการเงิน มิได้เกิดจากการบริหารของรัฐบาลชวน 2 หากเกิดจากสังคมเศรษฐกิจไทยเปิดศึกกับอดีต เรียนรู้ความผิดพลาดจากสำนึกของอดีต เพื่อไปสู่อนาคตอย่างมีสายตายาวไกล โดยสังคมเศรษฐกิจไทยเปิดแนวรบ 3 ทาง คือ

แนวทางแรก สังคมเศรษฐกิจไทยเพิ่งพินิจไปกับเรื่องธรรมาภิบาล (Good Governance) ความโปร่งใส (Transparency) เรียกร่องการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารที่สมบูรณ์และสมมาตร (Perfect-Asymmetric Information) ความรับผิดชอบ (Accountability) ปัจจัยทางด้านสถาบัน (Institution Factors) จริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรม ฯลฯ นอกจากนั้น ยังได้เกิดกระแสประณามระบบทุนนิยมพวกพ้อง (Crony Capitalism) การทุจริต คอร์รัปชัน ประพศมิชอบในหน้าที่

แนวทางที่สอง เป็นแนวทางเลือก แนวทางใหม่ แนวทางแห่งเศรษฐกิจพอเพียง เป็นภาษาที่ธรรมดา แต่ทว่าลึกซึ้ง และเต็มไปด้วยปรัชญาแห่งชีวิต ปรัชญาแห่งพุทธ ปรัชญาแห่งการพึ่งตนเอง ทำมาหากิน อย่างมีสติ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตนเอง

แนวทางที่สาม แนวทางแห่งเศรษฐกิจชาตินิยม อุดมการณ์ชาตินิยมจะดำรงอยู่ได้อย่างมีพลัง จำเป็นจะต้องมีศัตรูของชาติไว้ต่อสู้ ในขณะที่นั้น ศัตรูของชาติคือ นักลงทุนเก็งกำไรที่โหดเหี้ยม เช่น พวกกองทุนประกันความเสี่ยง (Hedge Funds) ฯลฯ และระบบเสรีนิยมที่ล่าเอียง โดยมีกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund-IMF) ที่ถูกกล่าวหาว่า เป็นตัวแทนของระบบเสรีนิยมที่ล่าเอียง

สามแนวทางนี้เป็นเงื่อนไข เป็นปัจจัย เป็นเป้าหมายของสังคมเศรษฐกิจไทย เพื่อดำรงอยู่ในยุคสมัยแห่งโลกาภิวัตน์การเงินอย่างมีวุฒิภาวะ และปฏิเสธไม่ได้ว่า สามแนวทางนี้เป็นสิ่งที่ดีที่สุด เหมาะที่สุด ลงตัวที่สุด ณ เวลานั้นจนถึงเวลานี้ จนกว่าในอนาคตจะมีแนวทางอื่น เงื่อนไขอื่นที่พิสูจน์ได้ตามหลักวิชาว่าดีกว่า เหมาะกว่า ลงตัวกว่า มาหักล้าง

รัฐบาลชวน 2 ไม่ยอมเข้าใจ เข้าใจไม่หมด บิดพลิ้ว บิดเบือน คื้อคึง ปฏิเสธ หลบเลี่ยง เฉลยเมฆ ฝ่ามติมหาชน

การไม่เปิดเผยรายงานผลการศึกษา ศสปร. หรือ สปร. 2 ของรัฐบาลชวน 2 เป็นสัญญาณบอกความล้มเหลวของหลักธรรมาภิบาลเศรษฐกิจ

หรือ การบริหารวิกฤตในลักษณะโอนอ่อนผ่อนตาม กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) อย่างไม่ลืมหูลืมตา จนถูกกระแสสังคมวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็น “เด็กดี” ของ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ มาตรการหลายอย่างที่กองทุนการเงินแนะนำยังเป็นการซ้ำเติมเศรษฐกิจไทย กฎหมายหลายฉบับที่ออกมาแก้ไขวิกฤตถูกวิจารณ์ว่าเป็นกฎหมายขายชาติ รัฐบาลชวน 2 จึงถูกวิจารณ์ด้วยข้อหาทรยศว่าเป็นรัฐบาลขายชาติ

หรือ การใช้จ่ายเงินเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ เช่น โครงการมิยาซาวา ที่ล้มเหลว ผิดพลาดบกพร่อง ไม่โปร่งใส ไร้ความรับผิดชอบ ไร้ศีลธรรม ไร้ธรรมาภิบาล เงินของชาติถูกใช้และแจกจ่ายไปอย่างเหวี่ยงเหวядที่สุด

หรือ การที่ไม่สามารถสร้างธรรมาภิบาลให้ภาคการเงินไทยได้ การปล่อยปะละเลย ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่จริงจัง นำตัวผู้ฉ้อฉลจนเป็นส่วนสำคัญให้เกิดวิกฤตมาลงโทษ ทั้งผู้ที่ควบคุมตรวจสอบดูแล (ธปท.) และสถาบันการเงิน ชำร่ากว่านั้นยังเพิกเฉยกรณี ปรส. ที่บกพร่อง ผิดพลาด ไร้จริยธรรม ไร้ศีลธรรม สร้างความเสียหายใหญ่หลวง รัฐบาลชวน 2 ทำได้ดีที่สุดเพียงบอกว่า ปรส. เป็นองค์กรอิสระ ไม่ให้ถูกแทรกแซงจากการเมือง

การบริหารภาคเศรษฐกิจและภาคการเงินของรัฐบาลชวน 2 ในลักษณะแบบนี้ เป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ เป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับสามแนวทางที่เป็นเงื่อนไข เป็นปัจจัย เป็นเป้าหมายของสังคมเศรษฐกิจไทย เพื่อดำรงอยู่ในยุคสมัยแห่งโลกาภิวัตน์การเงิน จึงสรุปได้ว่า การบริหารจัดการเศรษฐกิจการเงินของรัฐบาลชวน 2 ไม่เหมาะสมกับยุคสมัยโลกาภิวัตน์ทางการเงิน

แต่เรื่องยังไม่จบแค่นั้น สังคมเศรษฐกิจไทยเจ็บปวดมามากเกินกว่าจะรับมือกับความผิดหวังได้ และเข้มแข็งเกินกว่าจะนั่งเฉยได้ ถึงแม้รัฐบาลชวน 2 จะสามารถโชว์ฝีมือทำให้เศรษฐกิจไทยกลับสู่เสถียรภาพอย่างรวดเร็ว และเติบโต 4.2 % ในปี 2542 และ 4.5 % ในปี 2543 แต่นั่นไม่เพียงพอที่จะชดเชยต่อ ความไม่เข้าใจ เข้าใจไม่หมด บิดพลิ้ว บิดเบือน คือคิ่ง ปฏิเสธ หลบเลี่ยง เจ็บเมฆ ละเมิด แนวทางที่สังคมเศรษฐกิจไทยเรียนรู้จากความคิดพลาดในอดีต เพื่อดำรงอยู่กับยุคสมัยโลกาภิวัตน์ทางการเงินอย่างมีสายตายาวไกลได้

การโต้ตอบที่สาสมที่สุด คือ การไม่เลือกพรรคประชาธิปัตย์ ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2544 ปฏิเสธไม่ได้ว่า การพ่ายแพ้การเลือกตั้งครั้งนั้น เป็นผลของการบริหารเศรษฐกิจการเงินที่ไม่เหมาะสมกับยุคสมัยโลกาภิวัตน์ทางการเงิน และปฏิเสธไม่ได้ว่า แม้รัฐบาลชวน 2 สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ และเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่ไม่สามารถแข่งพื้นที่ความทรงจำของสังคมต่อความอับศขของ ปรส. ความเป็นเด็กดีของ IMF สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงพลังในสังคมเศรษฐกิจไทย ที่พร้อมเผชิญหน้ากับโลกาภิวัตน์ทางการเงินอย่างเชื่อมั่น

พรรคไทยรักไทยใช้นโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจเป็นสินค้าเกาะกระแสในการหาเสียง โดยมี IMF และแนวทางปฏิรูปตามแบบ IMF ของรัฐบาลชวน 2 เป็นเป้าหมายการโจมตี (Ockey, 2003 :673) ในขณะที่เดียวกันก็เสนอนโยบายประชานิยม (Populist Policy) ควบคู่กันไป ส่งผลให้พรรคไทยรักไทยชนะการเลือกตั้งอย่างเด็ดขาด ทำการจัดตั้งรัฐบาลที่มี พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2544 (ทักษิณ 1)

เมื่อได้บริหารจริง มีเพียงนโยบายแบบประชานิยมเท่านั้น ที่รัฐบาลทักษิณ 1 พุดจริงทำจริง และทำจริงเกินกว่าที่พูด ส่วนนโยบายเศรษฐกิจแบบชาตินิยมนั้น ได้สิ้นไหลใหลไปไกล จนกระทั่งกลายเป็นเสรีนิยมชนิดที่เข้มข้น ตัวอย่างสัดส่วนการค้าระหว่างประเทศต่อ GDP ที่ขยายตัวไปงพอง

จนน่าเป็นห่วงต่อความยั่งยืนของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทย หรือการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ (Privatization) อย่างเอาการเอางาน หรือการเซ็นสัญญาข้อตกลงว่าด้วยการค้าเสรี (FTA) อย่างไม่ฟังเสียงคัดค้านของผู้เสียหายและห่วงใยประเทศ ยืนยันความเป็นเสรีนิยมได้ดี

นโยบายประชานิยม (Populist Policy) เป็นของโปรดของรัฐบาลทักษิณ 1 ที่หยิบออกมาสร้างกระแสสนับสนุนและวิพากษ์วิจารณ์จากสังคมอย่างสม่ำเสมอ เพราะท่ามกลางการถดถอยของกรมภิบาลภาคเศรษฐกิจไทย รัฐบาลกลับเร่งการใช้งบประมาณ ขยันออกนโยบายประชานิยม นโยบายเอื้ออาทร อย่างเป็นล่ำเป็นสันเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่เพื่อชนบท ชนชั้นล่าง นอกจากนั้น รูปแบบของนโยบายประชานิยมกำลังสร้างวัฒนธรรมผู้ให้และผู้รับ นโยบายประชานิยมกำลังดึงชนบท ชนชั้นล่าง เข้าไปพันพันนาการกับระบบทุนนิยมอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง ถอยห่างจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาแห่งการพึ่งตนเอง

นโยบายประชานิยม (Populist Policy) เป็นที่ชื่นชอบของผู้ให้ คือ รัฐบาล และเป็นที่ถูกใจของผู้รับ คือ กลุ่มชนบท แต่ไม่ชอบอารมณ์กลุ่มชนชั้นกลางในเมือง ที่กลายเป็นคู่แข่งอย่างเขม็งเกรียว นโยบายประชานิยมของรัฐบาลทักษิณ 1 จึงเป็นนโยบายประชานิยมแบบคิดสั้น เพื่อแลกกับผลการเมืองระยะสั้น ๆ ในปัจจุบัน จึงน่าสงสัยว่าผู้ที่คิดนโยบายไม่เคยคิดถึงอนาคตเลยหรือ รัฐบาลทักษิณ 1 กำลังวางระเบิดเวลาลูกใหญ่แก่ประเทศไทยในอนาคต

วัฒนธรรมการบริหารเศรษฐกิจการเงินของรัฐบาลทักษิณ 1 ที่ปล่อยให้อำนาจเข้มแข็งอยู่กับนายกรัฐมนตรี (Strong Prime minister) มากจนเกินไป ที่หลงไหลกับตัวบุคคลและความเป็นผู้นำแบบคุณพ่อรู้ดี ตามผู้นำชาติพันธุ์ วัฒนธรรมแบบนี้กำลังเดินไปในทิศทางที่เป็นการกัดกัน กัดทับ คอบได้ คุณถูก ทำลาย หรือทำให้เรื่อง ด้วยการรุกคืบขยายอำนาจของฝ่ายการเมือง ในพรหมแดนขององค์กร สถาบัน สังคมวิชาการ จริยธรรม ศีลธรรม คุณธรรม ธรรมภิบาล

เป็นวัฒนธรรมการบริหารแบบเบ็ดเสร็จ และเป็นการปิดกั้นความคิดอิสระ จนประกอบกันขึ้นเป็นระบอบ เป็นวัฒนธรรมการบริหารเศรษฐกิจการเงินที่เป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อระบบทุนนิยมไทย ในยุคทุนนิยมการเงินโลก

ปัญหามีอยู่ว่า ระบอบวัฒนธรรมการบริหารภาคเศรษฐกิจ ภาคการเงินของรัฐบาลทักษิณ 1 ไม่สอดคล้อง ไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอ ที่จะเผชิญกับโลกาภิวัตน์ทางการเงิน ที่ไร้เหตุผล สลับซับซ้อนแล้วเศรษฐกิจไทยจะรับมือกับโลกาภิวัตน์ทางการเงินได้อย่างไร

ความสำเร็จของการบริหารภาคเศรษฐกิจการเงิน ที่วัดด้วยการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากขึ้น ๆ แต่การบรรลุเป้าหมายสำเร็จ บ่อยครั้งผลลัพธ์นั้น ได้มาด้วยวิธีการอะไรก็ได้หรือกลายเป็นเรื่องรอง ความสำเร็จทางการบริหารเศรษฐกิจการเงินภายใต้ยุคสมัยโลกาภิวัตน์ทางการเงิน (Financial Globalization) อย่างมีสายตายาวไกล และอย่างรับผิดชอบต่อลูกหลานในอนาคต ต้องรวมถึงการสถาปนาปัจจัยทางด้านสถาบัน องค์กร กฎหมาย จริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรม ธรรมภิบาลด้วย แม้ว่าจะกินเวลาจนไม่บรรลุผลทันใจ

การละเลยความสำคัญของสถาบัน องค์กร ศิลธรรม จริยธรรม ธรรมเนียม ถึงขนาดหลบเลี่ยงหรือละเมิดเสียเอง ดังที่เป็นมาตลอดตั้งแต่ต้นรัฐบาลทักษิณ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน การแทรกแซงเข้ายึดองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเศรษฐกิจมหภาค การทำลายผู้เห็นต่าง และผู้วิจารณ์รัฐบาล โดยไม่สนใจ ไม่ตระหนักว่าเป็นการกระทำที่สร้างวัฒนธรรมปิดกั้นความคิด ซึ่งแทรกซึมทำลายความคิดสร้างสรรค์มากเพียงใด การทำลายพลังการพึ่งตนเองของประชาชน การบ่มเพาะความแตกแยกทางชนชั้น ทั้งหมดนี้เพียงเพื่อผลการเมืองระยะสั้น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบสายตาสั้น ซึ่งบั่นทอนพัฒนาการเศรษฐกิจไทยในระยะยาว

ประวัติศาสตร์อาจบันทึกว่ารัฐบาลทักษิณ 1 เป็นช่วงที่เศรษฐกิจเติบโต แต่ประวัติศาสตร์จะบันทึกต่อไปว่า รัฐบาลนี้ก่อความเสียหายอย่างมหาศาล แก่โครงสร้างภายในเศรษฐกิจไทยในระยะยาว

กล่าวโดยสรุป ทั้งรัฐบาลชวน 2 และรัฐบาลทักษิณ 1 บริหารจัดการเศรษฐกิจการเงินไทย ไม่เหมาะสมกับยุคสมัยโลกาภิวัตน์ทางการเงิน ความแข็งแกร่งความเชื่อมั่นของภาคเศรษฐกิจการเงินไทย ในการดำรงอยู่ในกระแสโลกาภิวัตน์ทางการเงิน ที่เกิดจากสังคมเศรษฐกิจไทยเปิดศึกกับอดีตเรียนรู้ความผิดพลาดจากวิกฤตเศรษฐกิจ 2540 เพื่อไปสู่อนาคตอย่างมีสายตายาวไกล ถูกการบริหารจัดการของระบอบ ของวัฒนธรรม รัฐบาลทักษิณ 1 บ่อนเซาะทำลายลงจนหมดพลัง

นับจากนี้ไป หากเราเชื่อว่า แนวทางธรรมเนียม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางเศรษฐกิจชาตินิยม สามแนวทางนี้เป็นวิธีการ เป็นเงื่อนไข เป็นปัจจัย เป็นเป้าหมายของสังคมเศรษฐกิจไทย เพื่อดำรงอยู่ในยุคสมัยแห่งโลกาภิวัตน์การเงินอย่างมีวุฒิภาวะ ต่อให้ไม่มีรากในจารีตวัฒนธรรมไทย ย่อมสมควรลงแรงต่อสู้จนกว่าจะปลูกขึ้น ในทางตรงข้าม ระบอบวัฒนธรรมการบริหารของรัฐบาลทักษิณ 1 ถ้าเชื่อว่าเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ไม่ดี กับสังคมเศรษฐกิจไทย ในการดำรงอยู่กับยุคสมัยโลกาภิวัตน์ทางการเงินอย่างมีวุฒิภาวะ ต่อให้มีรากหญ้า รากแก้ว ก็สมควรถูกขุดรากลอนโคน

